Ч. 226 (11.194). Львів вівторок 11. жовтня 1927. Poсztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 151 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Театральність і істерія.

Львів, 10. жовтня 1927.

Чим ближче пізнають себе взаїмно французи заходу з „французами півночі", тим частіше зявляються у французькій пресі характеристики поляків. Після гомінкої книжки Е. Чегоена „Pologne, Pologne!" зявилася недавно на сторінках париської преси нова характеристика польської вдачі, пера французького офіцера, що довший час перебував у Польщі. Не хочемо повторювати тієї характеристики, крайно ядерної, бо не хочемо, щоби нас хтонебудь посуджував у злорадности. Зрештою, занадто довго живемо з поляками у „сусідських" взаєминах, щоби у французьких характеристиках ми могли добачити для нас щонебудь нового. На жаль, те сусідство оставило сліди своїх відємних впливів також на нас.

Але не прогомоніло ще невимовне збурення польської преси з приводу останньої характеристики, як у французькому науковому часописі „L' Esprit" появилася стаття „Voyage au Pays des Polonais" (Подорож по країні поляків). Краківський „Ілюстр. Курієр Цодз." репродукує деякі винятки з тієї „подорожної" статті.

Щож доглянув французький обсерватор?

Поляки — мовляв — не належать до твердої і величавої раси. Не мають вони розмаху. Товчком усього, що вони довершують, є укривана заздрість.

„В польських душах нема місця ані для розпуки, ані для нагальних протестів, ані для сатанізму на російський взірець. Коли йде боротьба за правду, ніхто не заявляється за нею і ніхто против неї; повна порожнеча і ничтожність, обридлива ніхчемність, прибрана в брутальні жести супроти слабих, в лабські жести супроти сильних... О, незаперечно поляки були невільниками. Недавно увільнено їх з ланцюгів, але знаки, вриті тими ланцюгами оставили невитерті сліди. Вічливість поляків відома на світ цілий. А коли вічливість змінюється в підхлібство, то осягає неправдиві ефекти. Ніякий нарід не перевисшує поляків в штуці підлизайства можним і багатим... Поляки є вічними акторами. Ніколи не беруть участи в житті серйозно..."

Не продовжуємо тих винятків, бо вони нам зайві. Не маємо наміру ані радіти з такої характеристики, ані ображувати польського народу. Думаємо теж, що й французький обсерватор з деякою пересадою схоплює характеристичні прикмети польської вдачі. Може навіть дещо поверховно трактує свою тему і надто різко увидатнює відемні сторони зустрічних одиниць чи цілих гуртів, переносячи їх на нарід, як збірну одиницю. Одначе, без сумніву, французькі обсерватори в загальному вірно схоплюють характер і вдачу польської інтелігенції — і тієї зі суспільних верхів і тієї, що вийшла зі суспільних низів. Зрештою, на цю саму тему вже нераз писалося і в польській пресі, і в польській літературі. Чиж Словацький, якого тлінні останки недавно з королівськими почестями зложено на Вавелі, не говорив про паву і папугу, чи він не аналізував польської вдачі і не кидав гірких слів докору на адресу польського громадянства? Чи та, краківська історична школа не кинула анатеми на польс. шляхту, яка своєю нетолеранцією, сваволею, топтанням природних прав інших народів і трудових верств населення розвалила Польщу, защіплюючи опісля плюс-и і мінус-и своєї вдачі і своєї культури цілій суспільности? Чи в польській публіцистиці не відзивалися критичні голоси на тему відемної польської вдачі? Отже французькі письменники й обсерватори нічого нового не сказали; вони тільки з прикметною собі обсерваційною манерою вияскравили те, що для них було новістю.

Бо й справді в польській вдачі, в польській психіці є занадто богато театральности, перетворювання й оцінювання життєвих маніфестацій з неприродною дозою штучного акторства і якоюсь крайно хворобливою істерією.

Берете до рук той самий „Ілюстр. „Курієр Цодз." і стрічаєте там яскравими красками розмальований хід віча в Рівному з приводу введення у волинських школах науки української мови як предмету. Розуміється, могутній протест. Але самого протесту мало.

„До голосу могутнього протесту приєднався ще один голос на салі: плач і заводження присутніх. Серед сцен немов видобутих з понурих закамарків нашої болючої історії, в часах утисків наїздників і з божевільним реготом іронії перенесених на салю — одна з матерей з голосним окликом зомліла, впала на землю. Коли прийшла до себе, з її зболілої груди видерлася скарга: „Чи на те втікла я з російського пекла, щоби тепер глядіти на такі річи?" Стискалися серця присутних, а очі заходили сльозами. Вкінці всі пішли під статую Божої Матері, щоби до її стіп зложити свій незмірний (przeogromny) жаль і відспівати „Boże, coś Polskę", розходилися до дому присутні під враженням небувалої кривди, яка діється тій кровю пересякнутій окраїнній землі".

Одначе не лише в Рівному діються такі до смерти сумні, зворушливі, розторощуючі нервову систему, глибокі трагедії. І в Галичі теж — з приводу переміни польської школи на тзв. двоязичну. Протестуючі збори, крик у шовіністичній пресі, складки на фонд „польської школи" і т. і. є нічим в порівнанні з драматичною авдієнцією у станиславівського воєводи. Взяли в ній участь представники аж чотирьох „національностей: жидів, караїтів, „русинів" і поляків. На основі звіту, поміщеного у „Варшавянці" ця глибоко драматична сцена відбулася ось так:

„Представник жидів заявив: від довгих літ жидівські діти ходять спершу до хайдеру, а потім до польської школи, бо жиди вважають себе поляками, отже домагаються привернення польської школи. Караїт сказав: уважаємо себе поляками, ріжнить нас лише віроісповідання, хочемо польської школи. „Русін" заявив: наші діти вчаться руської мови в дома, але живучи в польській державі і бажаючи жити в згоді з поляками, в школі хочемо польської мови. Бурмістр п. Сівецький заявив: як представник польського населення домагаюся від польського уряду лише того, що ми мали під австрійською управою, т. зн. польської школи, яку ми мали тут завжди. Вимовляючи ті слова, бурмістр Галича п. Сівецький залився сльозами. Тоді зворушення захопило не лише інших членів делегації, але також п. воєводу Корсака, який лише стиснув руку п. Сівецького, опісля всіх членів делегації і здавленим голосом, зі сльозами в очах, сказав лише тільки: Представлю все те у Варшаві".

Якаж то кривда сталася полякам на Західній Україні під кермою, польського уряду? З якого приводу ті зворушення, плачі й істеричні спазми, та повінь сліз, що помішана з друкарською фарбою — заливає всю польську пресу? Чи може „гайдамацьке повстання" погрожує різнею „кресовим культуртреґерам"? Ні, польський уряд завів на українській території навчання української мови як предмету. І то з означеною метою, щоби поляки могли опісля займати посади в українських ґімназіях. Цю мету ще ширше прецизує півофіційна „Епока", бо вивчення української мови

„лежить в інтересі поляків, як нації домінуючої в державі. Крім того знання української мови мало би практичне значіння для будучих урядовців, учителів, суддів, суспільних діячів, які передівсім повинні бути виховані в думці постійного перебування на окраїнах, як у одвічному осідку своїх дідів і батьків, а не втечі з них до етнографічної Польщі з хвилею виходу зі шкільного періоду і розпочаття самостійного творчого життя".

Ось воно як. Зазначуємо, що справа навчання української мови є внутрішньою польською справою. Не є це ніяка уступка в користь українців. Для нас байдуже, чи поляки схочуть вчитися української мови, чи ні, чи вона їм потрібна, чи може зайва. Як кажемо, це не наша справа. Ми домагаємося не науки української мови в школах на українській території, але української школи для українських дітей.

Одначе ті зворушення, омління, траґічні вигуки, сльози і роблена безпомічність — яскраво і наглядно характеризують польську владу, підкреслюючи в ній момент театральности й істерії. Чи не є це люди хворі і божевільні?

З життя наших установ.

Загроза екзистенції Т-ва „Дністер".

Серед безлічи актуальних політичних і економічних справ та буденних турбот, майже не звертається уваги на затяжну і важку боротьбу, яку веде за своє істнування Товариство Взаїмних Обезпечень „Дністер". Говоримо і пишемо про мобілізацію українського капіталу, про творення нової економічної сили, як основи національного розвитку, а зовсім занедбуємо і залишаємо на ласку долі наші старі установи. На нашу найстаршу і найсильнішу фінансову установу та економічну твердиню „Дністер" поведено безпощадний і прямолінійний наступ, на неї падуть найсильніші удари, стрясають нею до самих основ та загрожують її цілковитим упадком.

Наступ цей почався в 1921 р. від хвилі появи польського закону, яким введено примус обезпечення всіх недвижимостей до висоти 2/3 оціночної вартости в Польській Дирекції Взаїмних Обезпечень. Закон цей формально не відносився до цих недвижимостей, що були досі обезпечені в приватних обезпеченевих товариствах, бо вони і на далі аж до вигаснення важности обезпечення, чи до розвязання обезпеченевої умови мали залишитися в обезпеченні дотеперішніх асекураційних установ. Але ця ніби ліберальна постанова закону мала силу тільки на папері.

Органи упривілеєної Польської Дирекції Взаїмних Обезпечень, всебічно підтримувані цілим адміністраційним апаратом і поліцією, почали обезпечувати всіх без розбору, кого тільки завгодно, а в першій мірі ці будинки, що були обезпечені в Т-ві „Дністер", а які згідно з законом мали бути звільнені від обезпечення в ПДВО. Які при цьому діялися надуживання і безправства супроти цих осіб, що обезпечували свої будівлі в „Дністрі", які матеріяльні втрати вони поносили, про те краще й не згадувати, бо майже кожний відчув це на своїй власній скірі. Стягання премій за кілька літ взад, екзекуції, ліцитації, арешти — ось ті „благодати", якими закон з 1921 р., а опісля розпорядок Президента Р. П. з дня 10. X. 1924 р. ущасливили всіх українців, власників недвижимостей.

Не помогли зажалення і рекурси пошкодованих, не мали значіння представлювання та інтервенції Товариства „Дністер". Репресії проти обезпечуючих свої недвижимости в „Дністрі" не лише не маліли, але змагались з кожним днем, а наслідком того убувало постепенно щораз то більше членів Т-ва „Дністер". Одних забрала насильно ПДВО; другі знеохочені безнастанними репресіями і матеріяльними стратами, а інші з байдужности перейшли зі своїми обезпеченнями до ПДВО. Таким чином ряди членів „Дністра" маліють, а обезпеченева сума паде до 1/4 передвоєнного стану.

Одначе і в межах обовязуючих законів була одна постанова, яка давала можність Т-ву „Дністер" продовжати свою діяльність, щоправда не в таких розмірах і не з такою інтензивністю як у передвоєнних часах, але всеж забезпечувала вона бодай його істнування як обезпеченевого Товариства. Оба вище згадані закони вводили примус обезпечення недвижимостей в ПДВО лише до 2/3 оціночної суми, а 1/3 могла бути без перешкод обезпечена в Т-ві „Дністер", а обезпечуючий мав виказатися лише полісою Т-ва „Дністер" в громадськім уряді при плаченні вкладок до ПДВО на доказ що дійсно ця 1/3 є обезпечена.

Але й цеї малої законної уступки не використано, і то не з яких інших причин як тільки з байдужности і інерції загалу. „Коли — мовляв — мушу обезпечувати свої будівлі в ПДВО на 2/3 — то нехай вже будуть там обезпечені на повну вартість, — буде менше клопоту і заходів". Це була стереотипна відповідь, яку чулося на заклики виповідати 1/3 обезпечення в ПДВО і переносити її до „Дністра". Мало хто бажав користати з цеї законної по-

станови, не зважаючи на те, що крок цей (виповідження 1/3 у ПДВО) не був звязаний з ніякими труднощами для власників будівель, а для Т-ва „Дністер" був одинокою дорогою до поширення його діяльности і забезпечення його істнування.

В останніх днях травня ц. р. вийшов новий закон про примус обезпечення від огню, котрий обовязує від 28. травня ц. р. Законом цим перереорганізовано і переіменовано Польську Дирекцію Взаїмних Обезпечень у Загальне Заведення Взаїмних Обезпечень (Повшехни Заклад Убезпеченъ Взаемних, в скороченні ПЗУВ). Постанови цего нового закону обмежують ще більше права власників будинків ніж попередні закони, накладають на них нові тяжкі зобовязання, а приватним обезпеченевим товариствам посередньо загрожують цілковитою руїною. Новий закон піддає примусови обезпечення від огню в повній оціночній сумі всі будинки (з вимком державних, фабричних, тимчасових і т. д.). Вправді 1/3 оціночної суми може бути обезпечена в приватнім обезпеченевім товаристві, але власники мусять кожного року предкладати поліси приватних обезпеченевих товариств до провірки повітовим інспекторам ПЗУВ, а на випадок несповнення цеї вимоги закон передбачує грошеві кари і примусове обезпечення до повної вартости будівель у ПЗУВ. Ці драконські постанови, які змушують власників будівель ходити десятками миль до повітових інспекторів ПЗУВ з полісами і наражають обезпечених в приватних товариствах на ріжні інші непримности і евентуальні кари, можуть мати лише цей одинокий наслідок, що більшість власників будівель зрезиґнує з обезпечення 1/3 у приватних товариствах.

Щоби ратувати своє істнування і зберегти за всяку ціну одиноке українське обезпеченеве заведення, Т-во „Дністер" було примушене зредукувати всі ті дотеперішні свої обезпечення, що були вищі над 1/3 вартости виключно до 1/3, а замісць того добиватися такого удогіднення, щоби власники будівель, обезпечені в „Дністрі" не потребували предкладати поліс до ПЗУВ. Цей обовязок буде сповняти само Т-во Взаїмних Обезпечень „Дністер" і кожного року повідомляти ПЗУВ, котрі члени „Дністра" не викупили своїх поліс, а тим самим перестали обезпечати будівлі в Т-ві „Дністер".

Жертвою дотеперішніх обезпечень понад 1/3 вартости заощадило Т-во „Дністер" своїм членам клопотів, звязаних з предкладанням поліс і дало можність усім українцям, власникам будівель без зайвих труднощів обезпечувати свої будівлі на 1/3 в Т-ві „Дністер". Рівночасно знизило Т-во „Дністер" асекураційну премію до можливо найнижчих границь, так, що обезпечені в Т-ві „Дністер" на 1/3 будуть обезпечені на тих самих умовах, що в ПЗУВ.

Управа Т-ва „Дністер" зробила все, що могла, щоби зберегти найстаршу, найповажнішу українську фінансову установу і дати їй можність істнування.

Тепер черга за українським громадянством. Кожний українець повинен обезпечити свої будівлі на 1/3 в Т-ві „Дністер". Ніщо не стоїть цему на перешкоді, ніхто не буде мати ніяких перепон ні клопотів, бо все за него зробить Т-во „Дністер". Ці, що досі обезпечені виключно в ПЗУВ повинні негайно виповісти обезпечення 1/3 в ПЗУВ і зголосити до обезпечення в „Дністрі". **Збіже, паша і всякого роду движимости є вільні від примусу обезпечування в ПЗУВ — і тому кожний українець повинен їх обезпечувати з національного обовязку виключно в „Дністрі".**

Є всі дані на те, що Т-во „Дністер" навіть у тих важких умовах, в які поставив його закон про примус обезпечення, зможе істнувати, розвиватись та сповняти своє відповідальне завдання економічного піднесення українського народу. Але це все залежить від українського громадянства, від зрозуміння ваги хвилі і зрозуміння, яке значіння мало, має і мати може Т-во „Дністер" для економічного розвитку західньо-українських земель.

Якщо і тепер українське громадянство поставиться байдужо до обезпечень в Т-ві „Дністер" і не схоче використати навіть того, що дає нам закон, тоді дні Т-ва „Дністер" будуть почислені і воно скорше чи пізніше буде змушене припинити свою діяльність. Вину за це понесе виключно тільки українська суспільність, бо вона своїми власними руками розвалить цю українську установу, яку через 35 літ будовано з таким великим вкладом праці і коштів, яка була нашою національною гордістю та подивом чужих.

Віримо однак, що до цего не дійде і що не буде ні одної української будівлі, якаб не була обезпечена на 1/3 в Т-ві „Дністер". Віримо, що до інших наших кличів прилучиться ще один, під теперішній мент незвичайно актуальний: „Негайно обезпечуйте своє майно в Т-ві „Дністер" в імя збереження найповажнішої нашої економічної установи.

Від сензації до скандалу.

(Від нашого кореспондента).

Варшава, 6. жовтня 1927.

II.

Де пос. Пащук? — Дивна роля п. Войтюка. — Хто є автором „листу Пащука"?

Відкіляж узялася нова „ре-декларація" посла Пащука, яким чудом-дивом зайшла в ньому нова психічна зміна, що штовхнула його до нової фігури політичного кадриля? Ось тут саме починається темна й брудна історія. Про особу посла Пащука взагалі говорити не можна, бо її не було і до нині нема! **З днем 21. вересня посол Пащук щез і де він — невідомо.** Того дня о год. пів до 7-ої попол. викликано його телефонічно з кімнати, яку займав спільно з пос. Любарським у соймовому готелі, і вийшовши тоді з кімнати — досіль до неї не вернув; на столі відчинена недочитана книжка, у куті всі клунки. Від жінки посла Пащука, з Луцька, прийшли на руки секретаря Українського Клюбу три телеграми, з розпучливими закликами й запитами (жінка хвора), врешті експрес-лист безпосередньо таки до секретаря Косоноцького, з запитом: де Пащук?

Перше питання, яке насувається: хто викликав під вечір 21. IX. посла Пащука з готелю? Готелевий хлопчина, запитаний про це послом Пащуком у присутності посла Любарського, відповів: „здає сен — пан Войтюк". Однак пан Войтюк **до дня 3-го жовтня ц. р.** невинно але рішуче заявляв, що він **не знає**, де Пащук, додаючи так-же невинно, що про це чейже швидше повинні знати „ундівці", які, мовляв, взяли Пащука під свої крила (взагалі УНДО з уст комуністів так і не сходить, — що вони діялиб бідолахи без УНДО?!). Аж 3-го жовтня посол Войтюк став **враз** речником і адвокатом Пащука! По-перше всім, хто бажав, показував „автентичного листа" Пащука — відомий огидний документ, якого буцім-то Пащук з невідомого місця надіслав на руки Войтюка. Копію цього листа розіслано вже — по словах п. Войтюка — з комуп. фракції до всіх часописів, однак дивним дивом не можна було цілий день допроситися хоч одної копії: „на місті", мовляв, друкується. Вістки в польських газетах про новий виступ посла Пащука, явились виключно наслідком **устних** інформацій **посла Войтюка**, який ці інформації ширив у соймі. У звязку з першою звісткою про це у вечірньому виданні „Курера Варш." з 3. п. м., подав я — з доручення присутнього тоді в соймі члена Президії Укр. Парл. Репрез. посла Козубського — через комунікат Клюбу Справоздавців до відома преси, що Укр. Парлям. Репрезентації нічого про новий крок посла Пащука невідомо, що в Клюбі є єдино його заява з 10. вересня, та що всі інші інформації ідуть з комуністичних кол. Такий стан тріває і до нині: в Укр. Сойм. Клюбі нема жадної іншої заяви з підписом посла Пащука, — є лише копія **принесена комун. послом Войтюком.**

А деж посол Пащук? А-во, позавчора (3. IX.) п. Войтюк заявив мені, що „може вже вспокоїти (мене), що Пащук цілий і здоровий".

Видно, що він (Войтюк) „успокоїв" вже й жінку Пащука, бо показував людям листа, в якому вона дякує йому за „вспокоюючу" звістку...

Чи „лист" посла Пащука — ганебний документ, оголошений у „Ділі" — автентичний чи фальшований, на це трудно відповісти, бо, як сказано, нема єдиного авторитетного джерела (Пащука), в якому можна би це перевірити. Особи, які знають почерк Пащука та які бачили цього листа в руках Войтюка, м. і. сен. М. Черкавський, кажуть, що справді — почерк і підпис буцім то автентичні. З другого боку, судячи он хочби по „фотографіях автентичних документів" (з підписами і т. д.), оголошуваних раз-у-раз у париських „Вістях", знаємо, що фабрикувати відомим колам такі документи — не „пустяток". Та що **фактичним** автором листа **не є Пащук**, це ясне, як на долоні. Приймаючи навіть, що Пащук справді настільки „внутрішньо ослаб", що попав у стан зрезиґнованої байдужности й апатії та міг податися під натиском комуністів, то проте він **не міг**, не був т. м. у фізичній спромозі **такого** листа написати. 1) пос. Пащук **дуже слабо володіє** польською мовою, слабо у мові ще слабше у письмі, а лист, писаний вправним публіцистичним стилем і чистою літературною польщиною (а може оригінал листу у п. Войтюка — український?!); 2) колиб посол Пащук був не чотири роки серед польсько-жидівських комуністів, але сорок, і колиб навіть його безсоромність і безличність була нотoрійною, він все таки, залишаючись Пащуком, не міг би здобутися на стільки безсоромного нахабства, щоби з пяною скаженістю заперечувати фактам аперед трьох тижнів, фактам, про які він знає, що є на них десятки свідків! Цього листа вшкварив хтось „збоку" і — перешкварив: зробив помилку, у брехні перебрехав самого себе, і замісць Пащука жертвою „ундівської злоби" зробити, зробив із нього героя — большевицького скандалу.

Де є чиста правда — трудно серед тих брудів збагнути. Можна ставити лише гіпотезу, яка має нині найбільш імовірности: що людину, яка справді „внутрішньо ослабла" у звязку „з особистими переживаннями", спершу „унешкідливлено" перед можливими дальшими ревеляціями, а потім ужито супроти неї таких засобів, які людину не тільки заломили, але й зломали.

Сензацією почалося, у скандал перейшло, але трагедією віє.

І. Кедрин.

КЛЯВДІЯ БОБИКЕВИЧ. 6)

Проклін мумії.

І хоча ми задержалися лише кілька годин — то вже це було забагато для Нори, котра хотіла просто без задержки летіти — щоби ратувати чоловіка.

Коли ми летіли над морем, то сходили зовсім низько, бо не було небезпеки. Тоді й не пізнати було чи ідеш, чи стоїш на однім місці. Але того почування, як летиш у воздусі — я не в силі описати. Воно таке якесь величаве аж грудь розпирає. Людина стає могучою, легкою, надземською чує, що всі злидні та буденщина лишається там унизу, а ми — над ними. Коби не страшний шум пропелера, можна би розмовляти. Але ніяк порозумітися, хіба очима!

Вкінці... береги Африки. Біліли мусулманські міста серед темної зелени садів... Ми держалися побережа довший час, аж над Олександрією знялись знов уверх, щоби перелетіти понад Каїром і опинитись на піску Люксору.

Уявіть собі пісчану рівнину з білими шатрами, з котрих при нашім злеті виспалося багато робітників усякої раси і кількох европейців біло одягнених. Нас окружили, допитували, і як стій повели в шатро льорда. Нора ледви держалася на ногах, вся зелена, з затисненими зубами, але оперта об моє рамя, все таки йшла, хоча поволі, а коло неї лікар з валізочкою.

Льордів слуга відгорнув заслону від шатра і ми побачили бідного льорда, що лежав на софці, до половини прикритий білим простиралом. Лице було запливле, набрескле — ні сліду очей — носа! Так само груди, руки. Лежав безпритомний і лише тяжко віддихав. Лікар негайно підійшов до нього, взяв за живчик і став оглядати хорого.

Нора заломила руки і звернулася до секретаря з питанням як? що сталося? та чому не кликали зараз на поміч лікарів з Каїра. Секретар оповів, що при тягненню якоїсь линви, льорд сам помагав та при тій роботі здер собі руку до крови. А що добивалися вже до входу в гробовець, не зважав на рану і навіть сам помагав ще й відлупльовати каміння, що завалило доступ. Коли вкінці показався отвір, крізь який можна було пробратися в нутр, тоді льорд перший проліз нетерпеливий, нервовий як ніколи.

Але то був лише голий, довгий коридор. Входу до гробниці... не видко!...

Тоді льорд вернувся, прикликав секретаря на нараду, де шукати входу до неї. Той надбіг і побачив на руці льорда зеленаву муху, що сиділа на рані. Льорд відігнав її, потер руку і опісля оба разом стали обстукувати стіни коридора, міряти, відчитувати ієрогліфи, в думці, що таким робом дійдуть до якихсь внесків про положення самої гробниці. По якій годині перервали вони роботу та пішли в шатро на снідання. Льорд уже не міг їсти тою рукою, але не хотів посилати по лікаря, лише приложив до рани квасної води і далі взявся до праці. Тим разом вже трохи не зімлів. Сперся об стіну і силою волі хотів побороти обезсилення, але воно ставало що раз гірше. Тоді секретар зрозумів, що біда, відвів його в шатро і мерщій на власну руку відрядив одно авто до Каїра за лікарем, а також надав телеграму до Льондону.

Каїрський лікар прибув негайно, одначе нічого не поміг. Але й наш льондонський не міг зарадити лихові. Льорд помер тоїж ночі, а навіть не вертав до притомности... Рано, коли сходило червоне сонце Африки, Нора була вдовою...

Лікар пояснював, що муха або була з трійливих, що трапляється правда рідко, але таки іноді буває в Єгипті, або сиділа десь на стерві. Укушення спричинює закаження крови. Після цього нещастя, що скоїлося на моїх очах, я збайдужніла на все; вся цікавість моя щезла. Але треба було хоча Нору розважити чимнебудь. Тож на силу намовила я її, щоби оглянула зі мною той нещасний коридор. Секретар повів нас туди, і ми зійшли по провізоричних східцях у долину, на дно розкопаних пісків. Через вузький отвір, що чорнів у білих мурах гробівця, ввійшли ми в середину. На стінах — прегарні малюнки та ієрогліфи, а секретар пояснював нам деякі з них. Бачили ми старовину щось з перед 5 тисяч літ; був це гробовець фараона Тутенкамена, одного з найстарших володарів Єгипту, а там десь за стінами був і його прах — мумія — саркофаг — і все, чим дорожив він у життю.

І так нещасний льорд не дійшов до своєї мети, не перейшов через закляту смугу. А бракувало лише кілька метрів і був би дібрався до самої гробниці. „Маловажні причини — страшні наслідки" — ворожила наша Кассандра в Льондоні. Ворожила з білих та чорних фасолі...

І хто це виснить?

(Докінчення буде.)

Радянська Україна

[Без]робіття і його вплив на комсомольців.

У харківському „Комуністі" з 30. ве[ресня] н. р. находимо статтю А. Плохот[...] про безробіття та регуляцію ринку праці на Україні. Автор пише, що не[зважаючи] на наявність „зросту народного господарства, безробіття на Україні [...] виявляє тенденцію зростати". „Безробіття — пише він далі дослівно — зростає коштом лишків сільської робочої сили, зросту міського робітничого [...] населення та інших груп". Середній [при]ріст безробіття за рік згідно з підрахунками до кінця 1926 р. становить 28.5 [...] річно. З іншої статті в тому самому числі „Комуніста" довідуємося, що [...] безробіття в крім нього ще й „бюрократизмові і протекціонізм", які розпаношилися [...] серед органів радянської влади, мають дуже лихий вплив на настрої серед комсомольців. Ось у комсомолі Шевченківщини є численні випадки виступів з організації саме з наведених причин. [...] займався між іншим пленум окружного ленінського комсомолу Шевченківщини в днях 20—22. вересня [...] рішив з ним боротися при допомові відповідної пропаганди серед комсомольців в тому напрямі, щоби вони були на такі явища більше вирозумілими, а безробітним порадив тойже пленум: [...] відриватися від свого господарства [...], що його мають". При районних комітетах комсомолу рішив крім того заснувати фонди допомоги для бідних.

Виборчі висліди.

ХОДОРІВЩИНА.

1) **Бориничі:** на 24 радних всі українці, крім 1 поляка, який в І. колі попав до ради через жереб. Слід запримітити, що несвідомі елементи села, підшиваючись під сельробівську програму, вносили в одностайність селян незгоду і сварку, [...] при самім кінці село сконсолідувалось і побідило. Протест внесли поляки. — 2) **Бортники:** на 24 радних вибрано 18 українців, 4 поляків, 2 жидів; [...] вибрані в І. колі. Протест внесли прихильники старих, невдоволені тим, що нікого зі старих радних не вибрано до нової ради. — 3) **Букавина:** Всі 16 радних українці. Протест внесла горстка сторонників старого війта. — 4) **Бородчичі:** на 16 радних 15 українців, з яких 9 свідомих націоналістів, 6 слабших характерів і 1 полька — місцева учителька. Протест внесено з табору старих радних. — 5) **Черторія:** радні всі українці, протесту не внесено; нову зверхність затвердила влада. — 6) **Черемхів:** вибори випали погано; село досі не має ані читальні ні кооперативи, та зате має кольоністів. — 7) **Добрівляни:** на 16 радних 14 українців, 2 латинники; протесту не внесено; нова рада переняла владу. — 8) **Демидів-Молотів:** на 24 радних всі українці, протесту не було; нова рада переняла урядування. — 9) **Дроговичі:** на 14 радних всі українці; протест внесли ті невдоволені, що їх не вибрано. 10) **Дуліби:** на 24 радних всі українці; слід замітити, що в цій громаді вибори відбулись аж двома наворотами, бо перший раз наказаний війт по доконанні вибору IV. і III. кола перервав [...] виборчий акт, сподіючися в цей спосіб зірвати вибори взагалі, а [...] згодом населення, добитись для себе кращих вислідів, що йому не вдалось завдяки однозгідности села; зокрема слід підчеркнути рішучу поставу під тим оглядом українського жіноцтва того села, яке зорганізоване в церковному братстві під проводом Каськи [...], ставило масово до виборчої урни [...] потягнуло за собою й чоловіків. Протест внесло кількох кириликів. 11). **Городище Королівське:** на 16 радних всі українці. Село для поважання [...] комісаря Филимона Гам[...] ставуло одностайно при виборах; зокрема слід підчеркнути масову участь жіноцтва. Протест вписав наказаний війт, його жінка, сестра і тіточний брат. 12) **Городище Цетнарське:** на 16 радних всі українці. 13) **Голдовичі:** на 16 радних всі українці; протест внесли невдоволені, які до ради не попали. 14) **Грусетичі:** всі українці.

(Продовження буде.)

Вічевий рух.

ЛЬВІВЩИНА.

На день 27. вересня ц. р. скликали чільніші громадяни в Ланах к. Ширця велике віче. На площі Народнього Дому зібралася понад тисячка громадян обох полів. Збори отворив місцевий діяч Іван Стецько. До президії віча вибрано господарів: Янка Рибака, Василя Онишака і Михайла Гарасимова. Голова Повіт. Нар. Комітету гром. Іван Ліщинський зі Львова виголосив реферат політичний, а інжинір Курах від П. С. К. у Ширці подав способи господарського визволення нашого народу. Віче, яке уладив посол Бриль у Ланах перед кількома тижнями, зробило своє. Нарід зацікавився своїм положенням і домагається від своїх провідників скликання українського віча. Майже всі громадяни Ланів обох полів явилися на віче і з великим зацікавленням прислухувалися виводам референтів. Треба отже використовувати віча, які по наших громадах починають тепер скликувати ріжні польські партії. На вічу в Ланах ухвалено резолюцію проти великих виборчих надужить, наслідком яких поляки, що становлять пяту часть населення в селі, вибрали до громадської ради половину (16) радних.

Останні вісти.

МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ У ВИЛЬНІ.

Вильно, 9. жовтня 1927.

Нині, в неділю 9. жовтня, у 7-мі роковини заняття Вильна, приїхав до Вильна марш. Пілсудський з мін. Добруцьким, Станевичем і заст. мін. закорд. справ Кнолем. На двірці витали марш. Пілсудського присутній у Вильні мін. Складковський, дир. департаменту Світальський, воєвода Рачкевич, представники міської управи, представники військових властей, духовенства, університетський сенат і представники місц. суспільних організацій. Марш. Пілсудський перейшов вздовж шпалірів організацій і війська, а опісля з своїм братом, суддею Йос. Пілсудським і воєводою Рачкевичем відїхав до родини. Після богослуження, на якім проповідь виголосив еп. Бандурський, дефіляду на площі відібрав ген. Желіговський. В год. 13. почалося протестаційне віче проти переслідування поляків на Литві. В ухвалених резолюціях сказано, що Польща не хоче війни з Литвою, не хоче нищення незалежности Литви, стверджує, що лит. уряд, заохочений безкарністю, нищить польську народню освіту та провокує Польщу, задумуючи в проєктованих змінах конституції проголосити Вильно столицею Литви.

Політичні конференції.

Вильно, 9. жовтня 1927.

В репрезентаційній палаті під проводом марш. Пілсудського радила конференція при участи мін. Складковського і Добруцького, заст. мін. закорд. справ Кноля, польського посла з Риги Лукасевича, воєв. Рачкевича, шефа кабінету мін. військових справ полк. Бека і дир. політ. департ. Світальського. На 18. год. марш. Пілсудський визначив ще другу конференцію, в якій — крім згаданих уже осіб — візьмуть також участь представники суду, шкільництва, поліції і військовости виленської округи. Темою нарад обох конференцій справа репресій ковенського уряду супроти польської меншости.

СТРІЧА БРІЯНА З МІН. ЗАЛЄСЬКИМ.

Париж, 9. жовтня 1927.

Мін. Бріян стрінувся із польським мін. закорд. справ Залеським. Мін. Залеський здавав справу з перебігу переговорів у справі пакту про неагресію, який СРСР запропонував Польщі. Мін. Залеський поінформував теж Бріяна про литовсько-польський конфлікт. Опісля мін. Залеський, говорив на політ. теми з мін. Чемберленом.

Відень, 9. жовтня 1927.

„Н. Фр. Пр." подає, що Чемберлен і Бріян переконували мін. Залеського, що Польща повинна поробити уступки на Литві в справі Виленщини і в справі литовської меншости, щоби так влекшити своє положення на Сході.

СТРІЧА ЧЕМБЕРЛЕНА З БРІЯНОМ.

Париж, 9. жовтня 1927.

Чемберлен відвідав Бріяна. Обговорювали передовсім справу взаємин із СРСР. Чемберлен пояснив вагу заяви, яку представив диктаторови Прімо де Рівері і зазначив, що Англія бажає, щоби прийшло до порозуміння між Францією і Еспанією в справі Танжеру, одначе не візьме участи в переговорах, лише обмежиться до підписання того порозуміння. Бріян зясував стан переговорів із СРСР у справі відкликання Раковського.

ЗМОВА НА ЖИТТЯ ПРЕЗИДЕНТА ЛИТВИ.

Берлін, 9. жовтня 1927.

„Фос. Цтг." подає, що на президента Литви пляновано атентат підчас свята посвячення прапору одного з лит. полків. Змову викрито припадково. Арештовано багато людей.

АКТ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ ВБИЙНИКА ОТ. ПЕТЛЮРИ.

Париж, 9. жовтня 1927.

Жид. Тел. Аг. подає, що акт обвинувачення проти Шварцбарта характеризує от. Петлюру як українського патріота і відкидає можливість лучення Петлюри з організуванням погромів. В учинку Шварцбарта акт обвинувачення не добачує ідейних причин.

Варшава, 9. жовтня 1927.

Вчора виїхав до Парижа адвокат Чеслав Познанський як цивільний оборонець в імені вдови по от. Петлюрі. Крім нього заступатимуть справу вдови паризькі адвокати Кампінкі і Вілім.

ЗЕМЛЕТРУСИ.

Відень, 9. жовтня 1927.

Вчора відчуто тут сильний землетрус, що тревав 8—10 секунд. Місцеві телеф. получення були на хвилю перервані. Такого сильного землетрусу не чув Відень від кількадесятьох літ. Інтервеніювала огнева сторожа.

Прага, 9. жовтня 1927.

Вчора відчуто тут досить сильний землетрус через кілька секунд. Землетрус був теж у Моравськім Берні і Пільзні.

Братислава, 9. жовтня 1927.

Вчора около 21 год. відчуто тут сильний землетрус, що тревав 8 секунд. Землетрус супроводжали сильні підземні відголоси, передовсім вздовж берегів Дунаю. Землетрус викликав паніку серед людей, що в переполосі кидали доми і збиралися на вулицях.

АРЕШТОВАНІ ЧЛЕНИ ОБВЕПОЛЮ НА ВОЛІ.

Львів, 10. жовтня 1927.

В суботу радна палата окр. карного суду розглядала справу арештованих у звязи з поширюванням летючок у справі ген. Загурського членів Обозу Велькей Польскі, проти яких ведеться слідство з § 65 з. к. Радна палата рішила випустити на волю арештованих Галонзку і Шшону, а аплікакта Борисевича і акад. Твардовського задержано в слід. арешті аж до переслухання свідків.

НОВИНКИ.

— **Вовки** появились не менш і не більше я в околиці Стрия. Робітники, що вертаються смерком із міста на Слобідку або сусідні села не мають відваги йти одинцем, тому, що вовки блукають громадами і нападають на домашніх звірят.

— **Темні історії.** У варшавській Касі Хорих щезло 10 вагонів угля, немов лед. Якби була зима, можна би бодай сказати, що вугіль спалили в печі. — У Майдані Синявськім живе неабиякий промисловий талант: Лайб Маєрсфельд, власник млина, що продав одній львівській фірмі паровий котел проданий ним уже раніше в Люблині.

— **Легкий хліб.** За торгівлю живим товаром відповідатиме львівський вітрогон Карло Розенталь, який використовував легку даму Беднарську, відбираючи їй не дуже чесний заробіток. — Легку та приємну професію вибрав собі бувш. підстаршина польського війська Сєліньський. Маючи 28 літ, приємний вигляд і інформації, що в львівській поліції є урядовець подібний до нього виглядом і прізвищем, виступав як поліційний агент перед підстаршими паннами, що хотіли за всяку ціну вийти заміж. Ту всяку ціну відбирав він від них у золотих польських на рахунок майбутнього віна і був би може оженився із одною з них, якби ці його наречені мали солідніший капітал. Тепер-же женитись не може, хоч би й хотів, бо півтретя року роздумуватиме у вязниці над своїм залізливим і іншим легким хлібом, з якого жив ще як вояк засів уже тоді на чужі гроші. — Якийсь Йокай, імовірно маляр, зустрівся у поїзді із своїм добрим знайомим робітником Вас. Семенюком, а коли цей заснув, Йокай витягнув йому з кишені 110 дол., які долучив до фотографії одержаної від Семенюка на добрий спомин і не прощаючись поїхав в інший бік.

— **Республиканськo-цісарський дарунок.** 80 ліття уродин Гінденбурга святкувала німецька республика майже оригінально. Оригінально тому, що нічого в цьому святі не нагадувало республиканського свята. На спеціяльній авдиєнції Гінденбург приймав представників уряду під проводом канцлера, а ці передали йому родинний дарунок. Є це чудовий порцеляновий сервіс на 36 осіб — точнісінька копія сервісу, який дістав 160 літ тому Фридрих II. До сервісу належать свічники, сільнички, вази — разом 500 штук розмальованих і позолочених і крім окремої „уродинної" присвяти виписаної на другім боці — для історичної вірности! — ще старо-цісарські „інсигнії". Кажуть, що німці не мають дотепу. А прецінь навіть сама французька преса не в силі на цей раз заперечити, що дотепнішого дарунку не дав би своєму президентові в даних обставинах ніякий нарід. Порцеляновий сервіс — чи може бути щось більше крихкого як порцеляна? А одночасно символ доброї посади. Дискретно на другім боці натяк на цісарську традицію, якої продовженням є такий президент як Гінденбург.

— **За шахове мистецтво.** Альохін вирівнав одну програну партію з Капаблянкою і стоїть тепер з ним нарівні. Останню партію виграв після 25 ходів дуже ефектовно.

— **Недовга тайна.** Телеграма з Риму каже, що болгарський король Борис веде переговори в справі заручин із 20-літньою донькою італійського короля Джіованною. Суть переговорів у тому, що Борис православний, а італ. княжна католичка. У розвязці цієї перепони допоможе папа. Ще кілька днів тому король Борис упевняв світ, що аж на другий рік виявить імя своєї нареченої, але мабуть прийшов до висновку, що не можна так довго мучити цікавих журналістів.

— **Війна і кіно.** Радянський уряд виявив в останніх часах велике зацікавлення фільмовою продукцією у звязку із політичною ситуацією, що, як кажуть, усе пахне війною. Головна державна фабрика фільм спеціяльно воєнних „Росвоєнкіно" підготовляє цілу низку фільм виключно воєнного змісту. Між ними є в проєкті: „Транспорт військових відділів", „Артилерія", „Кавалерія". Крім цього інші радянські фільмові фабрики приготовили інші фільми з ціеї-ж ділянки: нпр. „Червона армія" має змалювати розвиток радянської армії та умовини життя жовнірів. Інша фільма „Разведка" малює шпигунську діяльність підчас війни, інша „Танк"— ролю повзів підчас війни. Велика скількість невоєнних фільм закрашена воєнною тенденцією, з метою піддержати військового духа серед широких мас.

— **Турецьке касино зачинене.** Турецька влада прийшла до зовсім іншого висновку як німецька в справі домів гри. У Німеччині ось-ось кожне більше місто матиме власний дім гри, а якого доходи йтимуть у державну касу. Це, кажуть, краще як пускати громадян за кордон до чужих „касин" або примушувати їх процендрювати гроші потайки до кишень приватних. Турецька влада ще не дійшла до цієї вижчої німецької фільософії, а просто рішила, що великий дім гри, що міститься в давній султанській палаті Ільдіс-Кіоск, має поганий вплив на мораль громадянства: люди не слухають заказів і постійно грають там нишком розтрачуючи інколи велике майно у бажанні заробити ще більше. Цю палату піднаймали минулого року одному італійському підприємцеві, який удаштував там касино на зразок Монте-Карльо, з тим, що доступ туди дозволений лише чужинцям. Тому, що це правило істнувало тільки про людське око, поліція вийшла цими днями до касина, перевірила документи присутніх, сконфіскувала всі гроші і касино зачинила.

— Курдійський князь з Єгипту. У Відню арештували міжнародного ошуканця, що від 1921 р. він по світі вигідне життя під голосною фірмою курдійського князя Еміра Могамеда, нащадка великого каліфа Гарун Ель Рашіда. Коли він приїхав у Відень мав що необережність, що надто хутко хотів позичити від портієра свого готелю надто великі гроші і для піддержання довіри почав казати чужими банки, де має свое конто. Віденська поліція була вже повідомлена, що такий „князь" зробив такого самого збитка в Білгороді. Він є звичайним смертником із Єгипту і зветься Сейд Магомед Какельо; почав свою карієру у Вашингтоні в товаристві одної красуні в брилянтами і дійшов аж до авдієнції у президента Гардінґа, щоби мати більшу повагу. У Льондоні жив у найкращих готелях на борг, шукаючи перед рахунком. Коли просидів там 6 місяців у вязниці виїхав знову до Америки, звідти до Атен, Берліна та інших столиць, де скрізь виступав як великий достойник, проживаючи одну половину життя в найкращих готелях, а другу у вязницях. Мабуть вільний час у вязницях дозволив йому придумувати нові способи як жити легко та весело під княжим псевдонімом.

— Проти мальтузіянства. Річна конференція англійської робітничої партії в Блекпуль висловилась 2,885.000 голосами проти мальтузіянства („за" було 275.000). Наука мальтузіянців прийнята як віру теорію Мальтуса, що населення має тенденцію зростати сильніше (із квадрікцію геометричної прогресії), як засоби поживи, що можуть зростати тільки в прогресії аритметичній. Природним висновком після науки є пропаганда, щоби народини обмежувати штучними засобами. Робітнича партія голосувала проти цієї ідеї після промови льондонського соціяліста Джонса, католика, який виступив гостро проти мальтузіянства в імя релігії.

— Страйк членів жюрі. У франц. містечку Сен-Назар зібралися члени призначеного урядом жюрі, що мали оцінити шкоди спричинені реквізицією франц.-америк. військ у найближчій околиці. На самім початку засідання члени заявили, що вони не візьмуть на себе почесного уряду, тому, що кошти признані їм за втрату часу є надто малі — 12 фр. денно. Суд, який визначив їх до цієї ролі признав, що вони мають рацію, але пригадав, що може їх покарати гривнею за невиконання обовязків. Після короткого страйку прийшло до компромісу: 40 фр. денно гонорару для члена жюрі.

— Чудасії. У каварні в Трієсті застрілився якийсь молодець, залишивши на столі записку про причину свого вчинку: він утомився життям, а доведений до крайньої розпуки, що не в силі навіть зав'язати собі краватки по всім правилам мистецтва.

— Світова всячина. Одна з найбільших англ. металюргійних фірм заводить 10-годинний день праці; робітники погрожують страйком. — Америк. сенатор Бораг вибирається в Европу в звязку з непевною атмосферою „можливости війни", щоби вести мирну пропаганду. — Нім. преса повідомляє, що радянський уряд затвердив нову концесійну умову із фірмою Круппа. — Японський уряд рішив наново вислати військо до півн. Китаю, головно Манджурії для підмоги Чан-Цо-Лінові. — У місті Фірт у Баварії фракція комуністична міської ради з 5 членів перейшла до соціял. партії. — Мексиканський парлямент виключив 25 членів, що піддержували генералів Гомеза та Серрано і признав їх негідними назви „громадян". — Італ. посол Форді упав з літака та вбився. — У франц. місті Шарльров найшли в італійця Карпучіні 10 динамітових бомб.— У Льондоні вийшли воєнні спомини шефа англ. генер. штабу Генрі Вільсона.— Директор паризького держ. театру „Одеон" Жеміє виїхав до Берліна та Відня, щоби порозумітися щодо програми міжнародного театрального свята в 1928 р. — У Китаю, в Гонан, військо християнського генер. Фенга вбили злочинно справоздавця „Таймса". — Бувш. китайський посол у Брюсселі Цінг-Цінг перейшовши на католицизм, вступив тепер до бенедиктинів прибитий смертю своєї жінки, бельгійки.

— З кіна. У кіні „Палас", „Аполльо" та „Фатаморґана" польська фільма „У еміґка життя".

Дописи.

Бібрка (*До відома шкільних властей*). Вже пів року минуло, як ми повідомили львівську кураторію, що шкільний інспектор з Бібрки п. Кєсельни своїм письмом з 25.III. 1926. ч. 1508 покликав сотку учителів(льок) на курс співу і руханки, який відбувся в серпні 1926 в Ходорові і від кожного учасника стягнув з платні по 30 зол. на кошти уладження цього курсу. В курсі взяло участь 73 учителів; цілий місяць співали та бігали й люди 50-літні, астматичні і спаралізовані, а ті, що на курс не явилися, не мали права жадати звороту насильно стягнених грошей (письмо п. інспектора з 24.VII. 1927. ч. 73 Pr. 26). В той спосіб стягнув інсп. Косцельни грубо більше як 2.000 зол., однаке ні при закінченні курсу, ні пізніше не зложив рахунків, до чого кожний, хто видатке не свої гроші, повинен бути обовязаний. Коли наше письмо до кураторії в цій справі було безуспішне, то тепер просимо публічно: Зволіть, п. куратор, завізвати п. Косцельного, щоби негайно зложив рахунки з грошей, які стягнув, а також подав до нашого відома, хто грає на фортепяні, який за наші гроші мав бути куплений.

Учасники курсу.

СУДОВА ВИШНЯ. (*До відносин у місті й повіті*). У відповідь на інспірований допис в „Ділі" ч. 197. з дня 4. вересня ц. р. (Суд. Вишня: „На шляху до порозуміння двох воюючих партій") заявляємо, що слідує: Допис незгідний з правдою і є самохвальбою д-ра Петра Гайдучка, який стоїть відокремлений від загалу українського громадянства, а передовсім від тут. інтелігенції. Він не має ніяких чи то особистих чи товариських звязків із загалом наших свідомих людей, а окружився лише деякими людьми з кругів міщанства з виключенням українського громадянства в повіті і задуме із цею горсткою (всього до 20 осіб) опанувати всі вплив в місті й повіті і стати на чолі всеї громадянської діяльности, без огляду на те, чи це є з користю для цілости нашої праці. Грають тут ролю особисті амбіції д-ра Гайдучка бути популярним чоловіком, без огляду на те, яка це має бути слава. Цими амбіціями спаралізував він усі заходи інтелігенції до піднесення міста і повіту під оглядом культурно-просвітним і економічним і з цеї причини не може піти у нас відповідна праця у всіх ділянках. Перейдім усі „заслуги" д-ра Гайдучка подрібно і на основі фактів. Д-р Гайдучок є молодим адвокатом, бо щойно в році 1923 відчинив канцелярію в Судовій Вишні. Його приняло тутешнє громадянство з одушевленням, думаючи, що одинокий адвокат-українець займе у нас визначне місце в політичній ділянці і займеться освідомленням сіл та організацією повіту по всіх страшних переходах. Ціла інтелігенція разом з духовенством з вірою в нові сили молодого адвоката піддержувала його під кожним оглядом, а духовенство і в церкві голосило про нового адвоката. Але д-р Гайдучок не довго тішився довірям громадян, бо замісць праці в місті й повіті кинувся до роблення „порядків" і заявив прилюдно, що політикою не буде займатися, лише кооперативами. На села ніколи не виїздив і не виїздить і до цеї пори не мав ніякого відчиту ані викладу, а боронитись, що „вороги", себто інтелігенція, не дають йому працювати.

Ті „славні" порядки зачалися від того, що в 1924 р. без підготовки і порозуміння з громадянами, а лише дібравши собі кількох людей, основує молочарську кооперативу „Єдність". В початку ціле громадянство підпомогало його в цій праці, однакож побачивши, що ця установа служить йому для особистих інтересів і амбіцій і що він у всім поступає як диктатор, відсунулося від праці. Про дальші діла д-ра Гайдучка в цій кооперативі може посвідчити директор Маслосоюзу п. Мудрик, якому він не позволив на ревізію. Господарка в цій кооперативі була така руйнуюча, що покінчилася великим дефіцитом, а вкінці й ліквідацією цеї корисної установи. Покінчивши з „Єдністю", кидається д-р Гайдучок до кооперативи „Народній Дім" і тут зі своїми кількома прихильниками, котрим відступив крамницю по „Єдности", розбиває загальні збори цеї кооперативи і видвигає демагогічний клич: „Народній Дім є міщанською інституцією, а інтелігенції до нього заборонений вступ, бо вони, мовляв, відсувають міщанство від керми в цій установі!" Цей клич подобається безкритичним людям і в неї спосіб загальні збори усувають майже всю інтелігенцію від співпраці в цій інституції. Так по жертвах свідомих громадян приходить д-р Гайдучок як член надзірної ради до керми, окружений лише слабо освідомленими елементами. На чім-же полягає тепер праця д-ра Гайдучка? Цей член контрольної комісії і одинокий інтелігент в надзірній раді не виконує своїх обовязків в році 1925 і 1926, бо ні разу не робить контролі і з розмислом допускає до зловживань і непорядків, щоб пімститися ще на одиноким інтелігенті в дирекції п. Бобаку. Директор Бобак, емерит, працював з пожертвованням у Народнім Домі і протягом несповна одного року відбудував прекрасно салю, відбудував пекарню і пустив її в рух, збудував шопу-магазин і вистарався про концесію на гуртівню соли. Заслуги його отже великі, однак безкритичне окруження д-ра Гайдучка старається за його підмовою цю працю використати для власних цілей, а передовсім до цілковитого обняття керми в цій інституції. Усуває отже дирекцію і п. Бобака за мнимі надужиття, бо вони будьтоби задовжили кооперативу на 12.000 зол. Правда, що дирекція мусіла затягнути довг у „Центробанку", одначе маючи відбудовану пекарню, склад вугля і гуртівню соли, рахувала на зиски і сплату цих зобовязань, при тому слід додати, що сам д-р Гайдучок з надзірною радою зізволив на затягнення позички на адаптації.

(Докінчення буде).

Всячина.

Скільки є образів Рембрандта? Читаємо вряди-годи звістку, що в якімсь припорошенім кутку музею, стриху або антикварського складу відкрили новий архитвір Рембрандта. Виринає питання: скільки-ж образів міг Рембрандт намалювати за все життя. Американець Джонг Ван Дайк збентежив Европу твердженням, що з усього, що малював Рембрандт можемо лишитись до нині не більш як 30 образів. На цю сензацію відповів знавець Рембрандта голяндець проф. д-р В. Мартін коротко, що вона подиктована чисто купецьким страхом американців, які мають до забагато Рембрандтів (фальшивих) або замало (правдивих). Фахова критика творчости Рембрандта за останніх 50 літ ствердила, що цей невтомний геній залишив світові щонайменше 500 образів. Ці образи перевірили знавці не тільки аналізою малярської техніки, але фактами їх замовлення, життєписними даними, то-що. Дарма, що твори які не можна вважати кисти Рембрандта з рішучістю, є неборато, є між ними і архитвори, що вказували би на геніяльну руку його учнів і наслідувачів. Найбільша трудність при оцінці автороства образу це факт, що й геніяльні артисти мають свої слабі хвилини, коли творять річи нерівні з рештою своїх архитворів. Критики попадають тоді легко в скептицизм, навіть, коли твір підписаний маляром власноручно. На кожний випадок є нині у світі автентичних яких 500 Рембрандтів, а з них кожний цінений на міліони. І певне теж те, що на жаль, ні один із цих 500 образів не припадає на всю нашу націю.

ОПОВІСТКИ.

Музичний Кружок при читальні „Просвіти" на Городецькій дільниці у Львові, пл. св. Юра ч. 5, оголошує конкурс на учителя дутої орхестри. Рефлектуючі зволять зголоситися у голови читальні проф. М. Бабина письменно або устно між 2—3 год. пополудні, вул. Сикстуська 64/II. Рівночасно оголошується вписи учнів на науку музики, що відбуваються щодня між 6—8 годин вечером в домівці Товариства. Звертається на це увагу передовсім ремісничій молоді, яка повинна використати цю нагоду. — *Виділ*. 698 1-2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ЗАКЛИК!

Комітет задля вшанування памяти о. Володимира Кальба в Соколівці.

До всіх Українських Установ і свідомих Громадян, кому дорога память заслуженого народнього діяча о. В. Кальба, щоб причинилися хочби невеликими датками до здвигнення памятника на його могилі! Даймо доказ, що шануємо заслуженого народнього діяча! Рівночасно просяться українських громадян, які мали б біографічні дані про життя бл. п. о. Вол. Кальби, та датки треба слати найпізніше до дня 20. жовтня 1927 на руки Івана Видрівського голови Комітету в Соколівці, біля Ожидова, тому, що відслонення памятника відбудеться дня 4. падолиста 1927, це є у 15-літню річницю його смерти.

Комітет:

Іван Видрівський голова. — *Вол. Супранівський* секретар. 3-5

До Редакції часопису „Діло" у Львові

В справі „Замітки" студ. теол. Ярослава Мурowича поміщеної в „Ділі" з 20. IX. 1927 ч. 210 заявляють підписані, що зовсім не руководилися супроти згаданого теольога „безмежною злобою" і відносне твердження (супроти підписаних) рішучо відкидають. Згадана „квітка діяльности" сталася дня 7. липня 1927 (Свято Івана Хрестителя) як вказала розправа в збірському суді, була правдивою, хоч судом не засуджено. Рівнож не доказав Я. Мурович в чім містяться згадане ним „профанування (Христа)". Зовсім не задля упокорення Хреста ради не повів Я. Мурович своєї свідітчих перед суд, а тому, що не був певний, чи нови свідчитимуть по його тенціям. Хай не робить отже „чесноти" а конечности", бо згадане упокорення потребне. П. Ярославе Мурович! Не Ви за що мені дякуєте? Я Вас не просив зачипатися з Томашівського дитиною! Нас отже дуже прошу не зачипайте мене, бо я Вас не хочу!

Серваки, дня 8. жовтня 1927.

Петро Томашівський, Павло Малко, Д-р Степан Годований, Іван Гамал.